

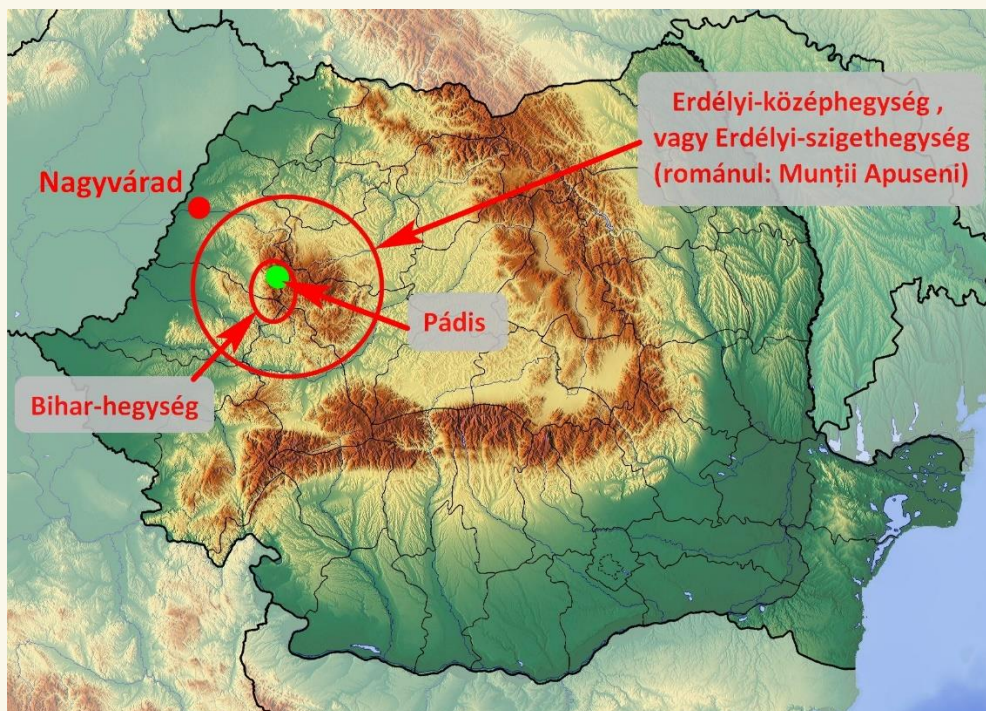
Hótalpas túrák a Pádison

2021 december-2022 január

Az óév utolsó és az újév első napjait a **Bihari-hegység Pádis** karsztvidékén töltöttük. Szerettünk volna hóesésben, igazi mély hóban gyalogolni. Ebből a fél méter mély hó megvolt, de hóesés helyett sajna csak egy kis esőt kaptunk.

Gyakorlott hegyi túrázók csoportjához csatlakoztunk, bizony nehéz volt lépést tartani a társasággal, időnként lemaradoztunk, de végigcsináltuk a hótalpas túrákat. A négy ottöltött nap alatt több helyre eljutottunk, bár a vastaghótakaró elfedte az igazán érdekes karsztjelenségeket.

De hol is van a **Pádis**? Romániában, az Erdélyi-középhegységen belül észak-déli irányban húzódik a Bihari-hegység. Ennek déli része kemény kristályos palából áll kevésbé változatos felszínnel, azonban az északi hegyrész viszonylag puha mészkő, amelyben az errefelé jelentős csapadék okozta vízáramlások változatos felszínt alakítottak ki. A Pádis-fennsíkot karsztforrások, búvópatakok, víznyelők, barlangok, vízesések, dolinatavak sokasága tette kedvelt kiránduló célponttá.

↑Az első nap a pádisi szállásunkhoz közeli **Mócok templomához** (1466 m) mentünk fel, vastag hóban, helyenként sűrű ködben. ↑↑Ez itt a Mócok temploma. A 2006-ban romjaiból újjáépített kis kilátóhelyet és a Máramarosból származó nagy keresztet fel is szentelték ortodox papok. De kik is azok a mócok? A havasi románoknak is nevezett népcsoport eredete bizonytalan. A románság közösségi öntudattal rendelkező móc csoportjai főként Bihar, Arad, Hunyad és Kolozs megyék területének magas hegyei között élnek főként tanyákon és kisebb falvakban. ↑↑↑Pádisi kutyái szinte minden utunkra elkísértek, úgy látszik szeretnek kirándulni.

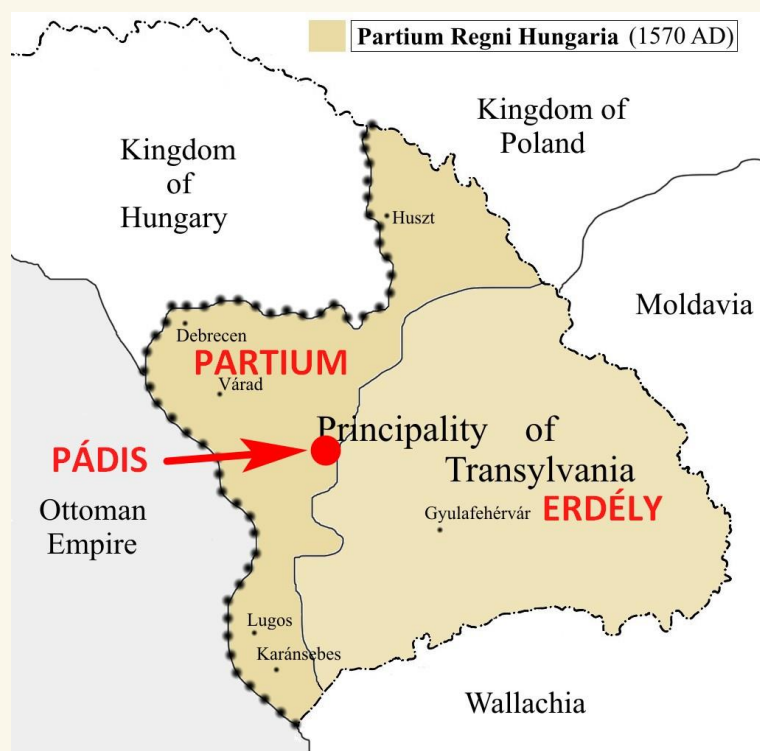

Pádís területe bár nagyon szép, mezőgazdasági termelésre alig alkalmas, talán a legeltető pásztorkodás, fakitermelés és aranyosás nyújtott az itt lakók számára szerény megélhetést. Itt fenn a hegyen nem is alakultak ki nagyobb állandó települések. Ha már felcsúszkál ide a kíváncsi turista télen, bizony szép az erdő. Egy kis pihenés a Mócok templománál, aztán indulunk vissza vacsít keresni.

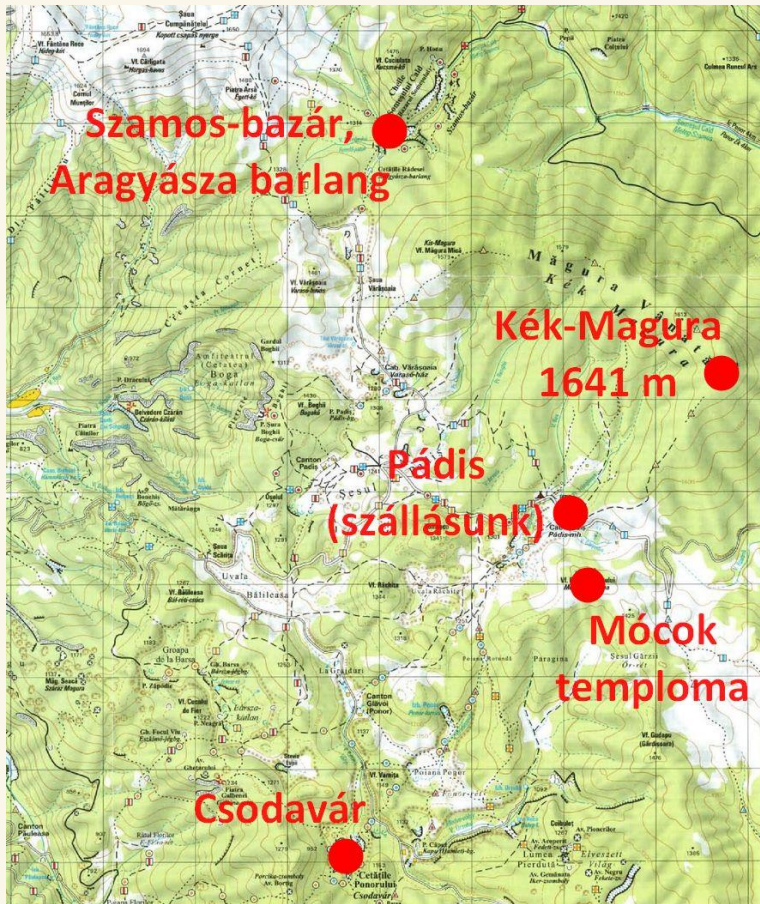

Ahogy vezetőnk tanácsolta, vittünk magunkkal hótalpokat az útra. Ezzel sem könnyű járni, minden kilométer duplán számít a sima gyalogláshoz képest, de nélküle csak nagy erőfeszítéssel, folyton a mély hóba süllyedve lehet haladni.

Úgy néz ki, mintha síelnék (nem tudok), de a hótalp ilyesmire nem alkalmas, kapaszkodó karmok vannak az alján, azok segítik a havon-jégkérgen való járást.

Bár a köznyelv minden Romániához csatolt egykori magyar területet Erdélynek nevez, ez csak részben igaz. Az **Erdélyi Fejedelemség** megalakulásakor fennhatósága alapvetően a **történelmi Erdély** területére terjedt ki. Ehhez csatoltak az 1570-es speyeri szerződés alapján több kelet-magyarországi vármegyét, amelyeket összefoglaló néven **„Részek”-nek, vagy „Partium”-nak** neveztek. A Partium területe a politikai viszonyoktól függően többször változott, de Bihar vármegye és benne a **Pádis-fennsík** sosem tartozott a történelmi Erdély területéhez.

Pádisi kirándulásaink során a térképszelvényen látható helyekre jutottunk el. A Pádis-fennsík egy lefolyástalan 37 km² nagyságú terület, amelynek vízfolyásai a magasabb hegyekkel körülvett mélyedés víznyelőiben tűnik el és csak távolabb, a karsztfennsík peremén és mélyebb részein felbukkanva kapcsolódnak a Bihar-hegység folyóvizeivel.

Második napunkon a **Csodavár (románul Cetățile Ponorului)** felé indultunk reggeli után. A Csodavár összetett karsztjelensége két óriási beszakadt dolinát és egy hatalmas barlangfolyosót foglal magába. Az itt összegyűlt vízfolyások a **Köves - Körös (Crișul Pietros)** bűvópatak rendszerének fontos része.

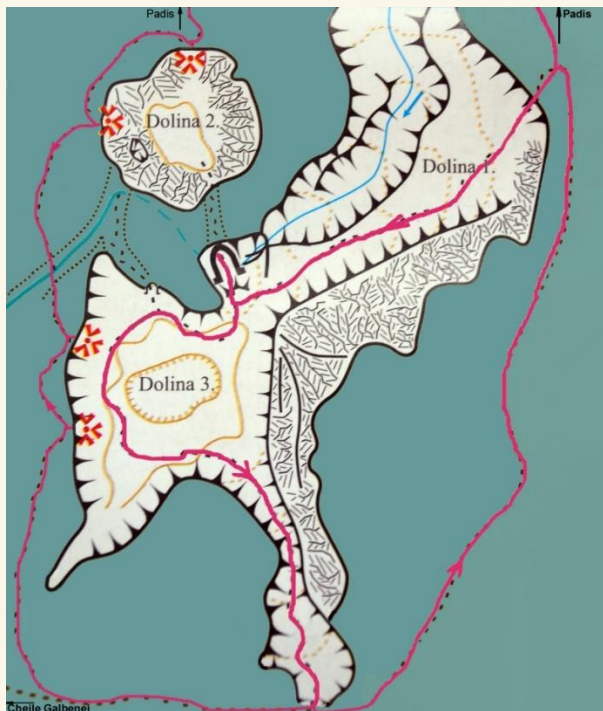
Bár a hóréteg még vastag volt, a fákról már kezdett leolvadni a hó.

Szorgalmasan hótalpaztunk, a kutyák is jöttek velünk.

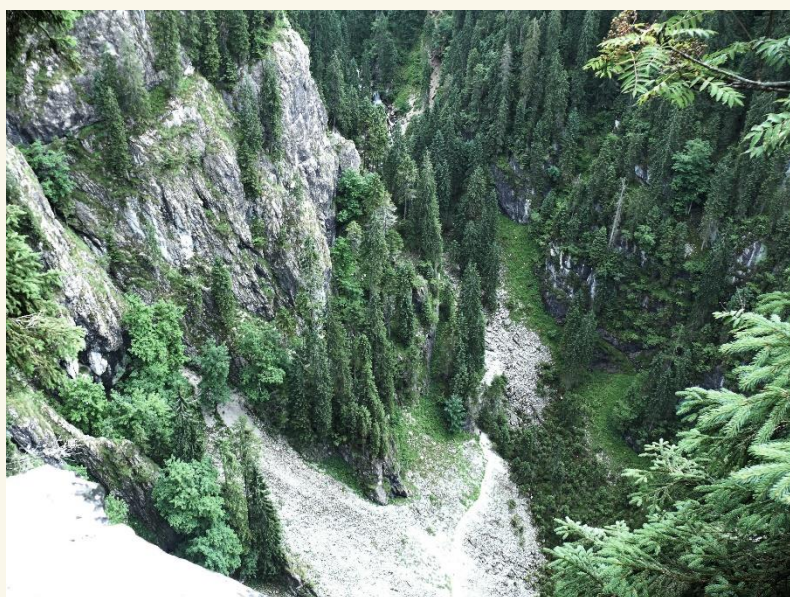
Néha még hömpölygő folyók felett is át kellett kelnünk...

A **Csodavártól** északkeletre 800 m-re, a **Glävoi-rét** déli végének közelében készült ez a kép. A közepen látható piros építmény a Bihar Megyei Hegyi- és Barlangimentők táborhelye.

Ez a **Csodavár** térképe. A karszfennsík legmélyebb pontján (994 m) találkoznak a kátlan föld alatti és felszíni vízfolyásai. A víznyelők (dolinák) akkor jönnek létre, ha a felszíni vízfolyások könnyebben oldódó kőzetréteghez érnek, képesek abba üreget vájni és leszivárognak a sziklák mélyére. A felszín alatti vízfolyás utat keres, barlangokat képez és egyre tágítja azokat. Több helyen, így a Csodavárnál is, úgy elvékonyodott a dolina környezetében a kőzetréteg, hogy a sziklabetözet beomlásával szakadékszerű üreg keletkezett.

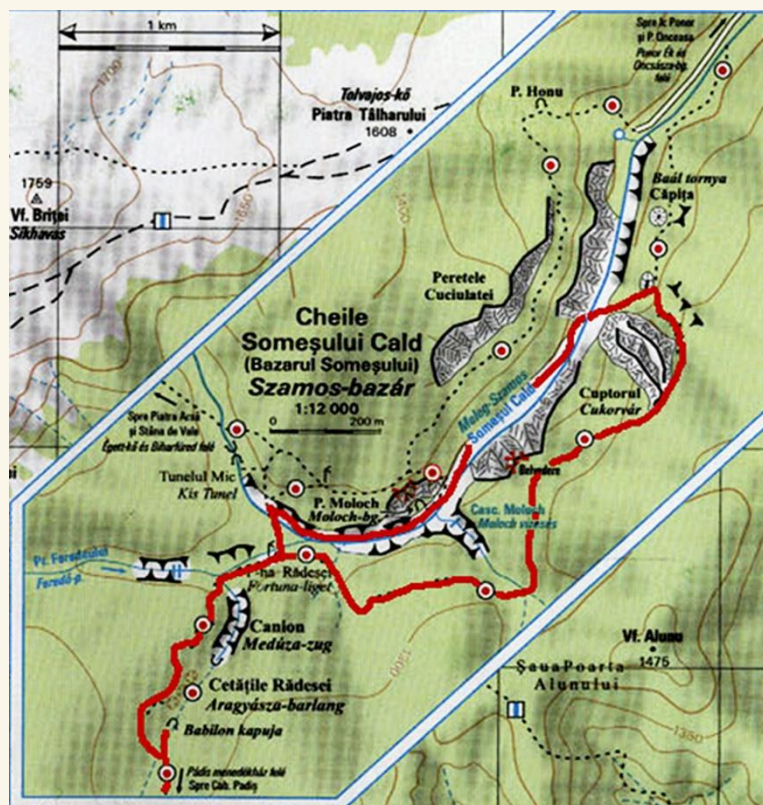
A **Csodavár 3-as számú, beomlott dolinája** annak nyugati pereméről. A Csodavárat 1887-ben fedezte fel Tóbiás Miklós földmérő, felmérésének és megközelíthetősége kiépítésének kezdeti munkáját a magyar turizmus atyjaként is emlegetett, örmény származású **Czárán Gyula** végezte el a 19. század végén. A teljes barlangrendszer feltárása csak 1957-re fejeződött be.

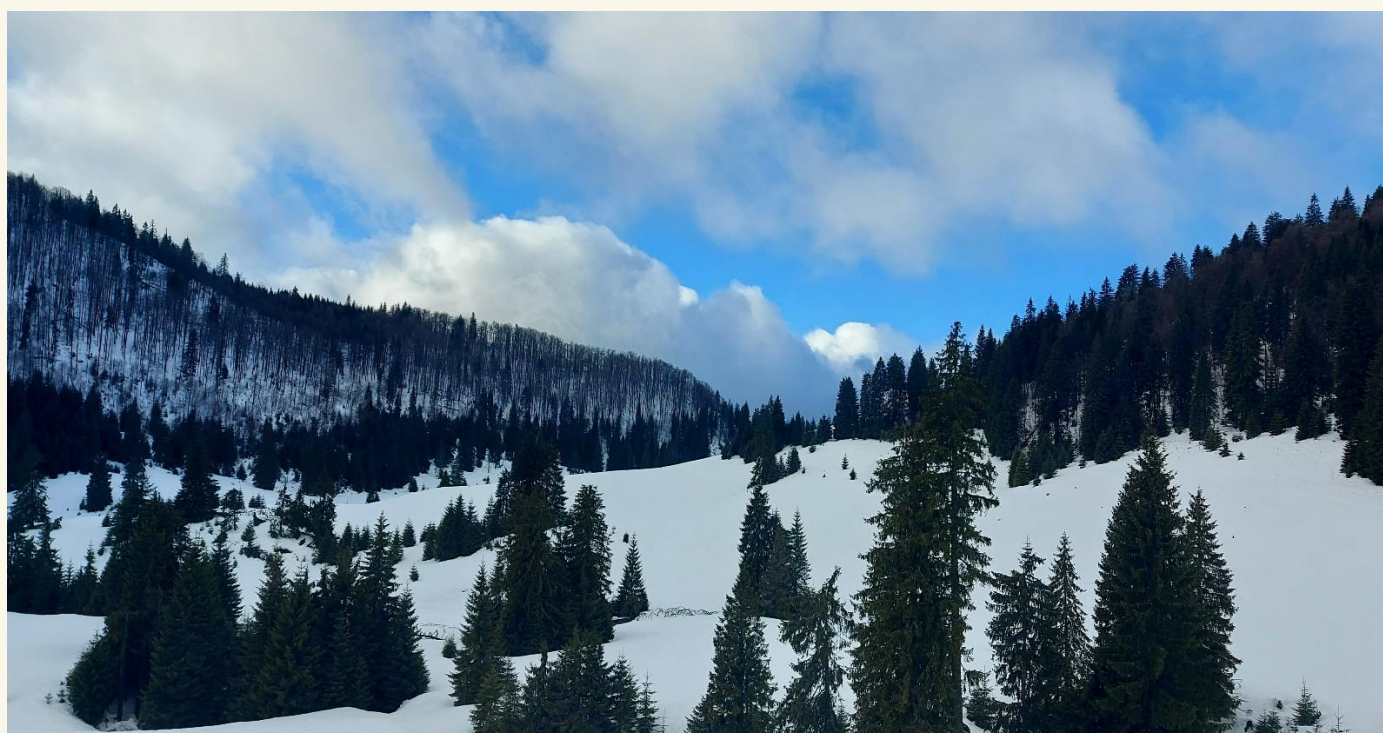
Nyáron így néz ki a 3-as számú dolina a sziklaperemről. Télen a sok hó és jég miatt veszélyes lemászni a mélybe, ezért mostani túránk során nem láthattuk a hely fő nevezetességét, az „Alvilágnak” nevezett barlangrendszer 70 méter magas bejárati nyílását, a Nagy Portálét.

A túracsoport közös vacsorája a „La 5 Casute” panzió éttermében.

A pádisi **Szamos-bazár (Bazarul Someșului)** térképe. Itt, a Meleg-Szamos forrásvidékén sokféle karsztjelenség fellelhető, ezért is adta a területnek a „bazár” nevet **Czárán Gyula** aki először mutatta be a hely érdekességeit a Turisták Lapjában 1905-ben. Czárán munkássága előtt még a vidéket járó mőcök sem ismerték a forrásvidék szépségeit, olyan nehéz és körülményes volt a szurdokba és barlangokba való leereszkedés.

Szép napos időnk volt a csekély szintkülönbségű túra délelőttjén.

Vizsgáljuk az
átkelés
lehetőségeit...

Már át is jöttünk

!

Közelítünk már a Szamos-bazárhoz

A **Pádis-fennsík**on télen szinte csak a turizmus ad elfoglaltságot, azonban az elszórtan látható faépületek és karámok mutatják a nyári pásztorgazdálkodás jeleit.

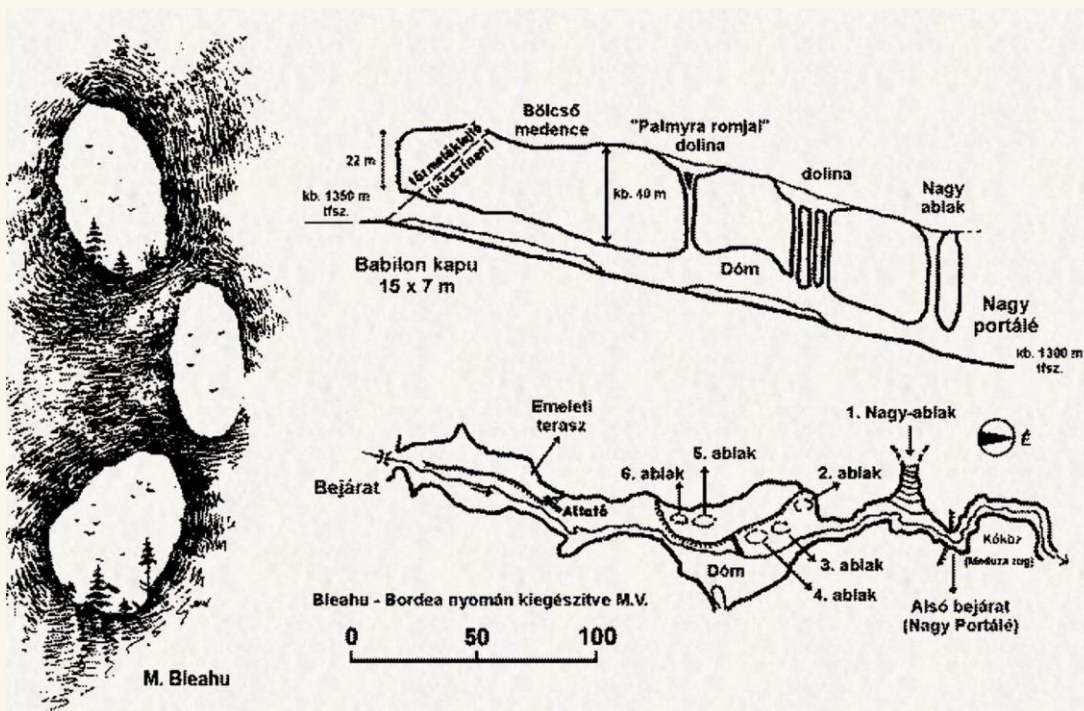
Ahogy elértük a **Meleg-Szamos** forrásvidékét, úgy vált egyre nehezebben járhatóvá a fennsíkról lefelé vezető ösvény. A teljes szurdok téli bejárását nem is javasolják, magunk is azt tapasztaltuk, hogy ez szinte lehetetlen.

Küzdünk...

↑ A csoport próbál lejutni a hóval borított ösvényen a híres **Aragyásza-barlang** felső bejáratához, a Babilon kapuhoz. ↗ Íme a **Babilon kapu**. Sajnos most csak megközelíteni tudtuk, pedig nyáron viszonylag könnyen bejárható a kapun túli, 212 méter hosszú **Aragyásza-barlang**. Próbálkoztunk lejutni az északi bejárathoz, a Nagy Portáléhoz is, de ott meg kidőlt fák állták az utunkat.

A **Pádis** északkeleti peremén a Meleg-Szamos folyó vágta a mészkő felszínbe a **Szamos-bazár** szurdokát. A folyó egyik mellékága folyik keresztül az Aragyásza-barlangon. A barlang teteje több helyen beszakadt, dolinák alakultak ki, az alsó Nagy Portálé utáni szakasz pedig már teljesen beomlott.

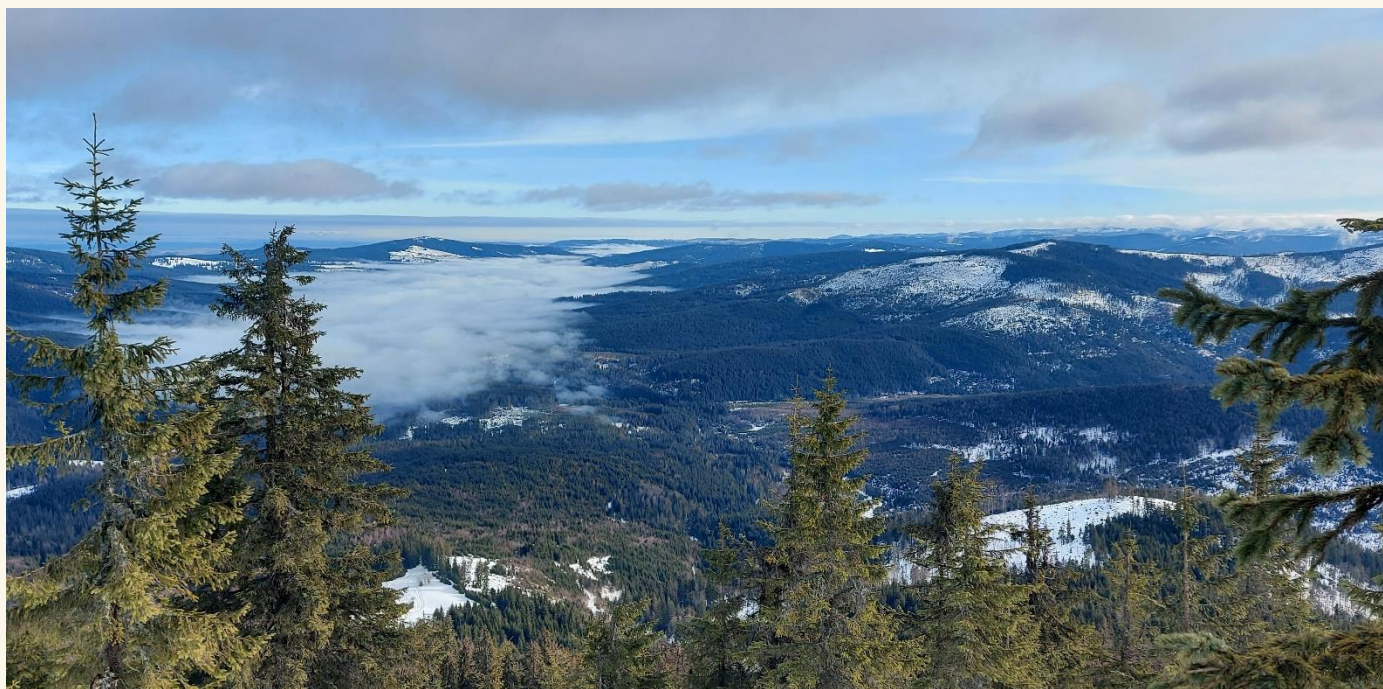
Indulunk visszafelé, szépen, libasorban

Motoros szánok nyomain indultunk a **Kék-Magura csúcsa** felé. Háttérben a Mócok temploma hegye.

Itt már fent pózolkunk a **Kék-Magura tetején.**

Kilátás a **Kék-Magura** csúcsáról kelet felé. Alattunk a **Gyalui-havasok**.

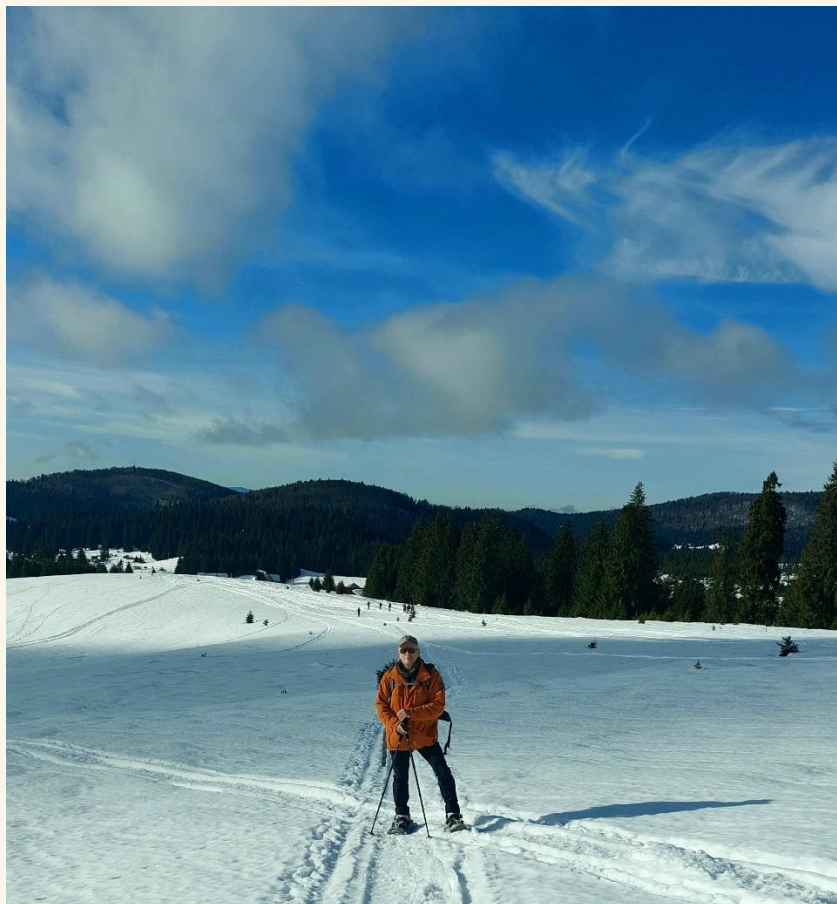
És itt a teljes csapat!

Egy szép kutyás kép

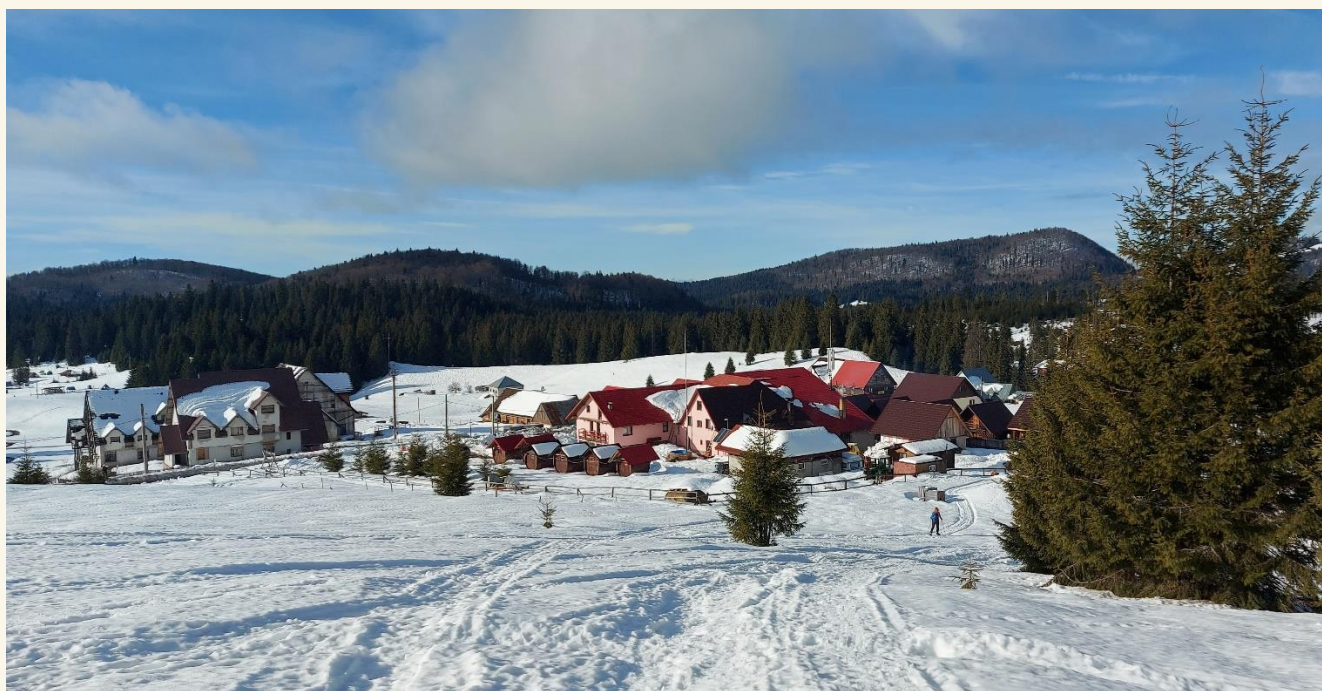
A Pádis-fennsíkot északkeletről a Kék-Magura hegyvonulata határolja, amelynek 1641 m magas csúcsán (Vârful Măgura Vânăță) a háttérben látható fa eszkába kilátó omladozik. Eszünkbe sem jutott felmászni rá.

Sokan használnak erre felé motoros szánt.

Ezekben a faházakban laktunk

Pádis, a mi kis üdülőfalunk

Már csomagolunk, irány Nagyvárád...